

E permis tot ce nu e interzis

- în dezbateri, proiectul Legii teatrelor -

Toată lumea e reformistă în principiu, dar efectele neplăcute ale oricărei reforme sunt de evitat de fiecare, personal. Și cea mai lesnicioasă cale este evitarea reformei. Acesta pare a fi motivul pentru care Legea teatrelor - a cărei principală intenție nu ar fi atât introducerea noului, cât înlăturarea vechiului - este contestată, amânată, iar autorii ei sunt ridiculizați. La Masa rotundă inițiată de revista „Scena” și sponsorizată, ca de obicei, de DRUPO S.A. cei mai mulți invitați au răspuns cu amabilitate, dar n-au venit. Am înregistrat opiniile celor care au lucrat la proiect (Nicolae Scarlat, directorul Centrului de Proiecte Culturale al Primăriei Capitalei - ARCUB, Aura Corbeanu, director executiv al UNITER). Ion Caramitru, președintele Uniunii Teatrale din România, în calitate de gazdă, cu experiență în materie de legi, și-a exprimat temerile. Am consemnat și întrebările actorului George Ivașcu și, desigur, pe cele ale membrilor redacției. Este departe de a fi suficient. Considerăm că discuția rămâne deschisă și ținem paginile revistei la dispoziția celor interesați. Dacă totul rămâne cum a fost, se legitimează ceea ce e rău și dispare ceea ce e bun; dacă o lege, mult prea imprecisă pentru a funcționa coerent, va fi adoptată în absența unor discuții purtate de oamenii de specialitate, de vină va fi nu Puterea, ci ei.

Magdalena Boiangiu: Când ne-am propus să dezbaterem proiectul Legii teatrelor am dorit să vorbim nu despre problemele de salarizare, ci despre sistemul teatral pe care, vrând-nevrând, această lege îl preconizează. Vă sugerez să sărim peste discuția despre necesitatea ei. La modul ideal, o lege a teatrelor, domeniu greu de reglementat, ar trebui să facă în așa fel încât cei talentați să aibă de toate, bani și glorie, iar cei netalentați să poată fi îndepărtați după șase luni de probă. În absența idealului, trebuie să ne mulțumim cu negocieri și compromisuri. Problema e dacă, așa cum sunt formulate în această lege, negocierile și compromisurile duc spre mai bine sau adâncesc disfuncțiile. Un prim aspect

pozitiv al legii îl găsesc în Articolul 4, unde se afirmă că statul garantează libertatea de expresie a artistului. E grozav. După aceea, în multe alte articole se vorbește despre instrucțiunile Ministerului Culturii și Cultelor, care vor norma diferitele aspecte ale acestei libertăți. La un moment dat se spune că autoritățile administrației publice centrale și locale acordă sprijin, în condițiile legii, producătorilor de spectacole și concerte astfel încât să fie stimulat accesul publicului la actele de cultură din acest domeniu. Despre ce acces al publicului este vorba? Despre faptul că va fi subvenționat costul biletelor sau că vor fi subvenționate doar spectacolele pe înțelesul tuturor? Sigur, cine plătește comandă muzica - e o lege foarte

veche -, dar în practică numai despre muzică nu se poate vorbi, cum s-a dovedit la Piatra Neamț: cine comandă muzica trebuie să cunoască notele, adică să aibă și niște principii după care să aprecieze ceea ce a comandat. Nu are nici un rost să fie subvenționat teatrul comercial, el se întreține singur. Statul ar trebui să subvenționeze experimentul, noul. Este dificil, și nu numai în România: peste tot li se reproșează autorităților că risipesc banii contribuabililor pentru cai verzi pe pereți. Încă o problemă: în lege se stipulează că managerii sunt numiți după ce câștigă un concurs. De câțiva ani se desfășoară concursuri pentru postul de director-manager și vedem că este o formă fără nici un fel de conținut, când nu are un conținut de-a dreptul prost. Concursul nu înseamnă nimic, se știe de la început cine câștigă. Apoi se zice că „vor fi analizate” performanțele managerului. După ce criterii? Ce va conta aici? Succesul de public? Succesul de critică? Numărul de turnee?

Galoanele și contractele

Nicolae Scarlat: O să încerc să răspund eu, pentru că am contribuit, alături de câțiva - nu foarte mulți, ce-i drept - la compunerea acestui proiect de lege. De o lege era nevoie. Măcar pentru faptul că la ora actuală instituțiile producătoare de spectacole funcționează după niște legi elaborate în urmă cu 25-30 de ani. Există un decret, semnat de Nicolae Ceaușescu, unde se spune că actorii trebuie să aibă fiecare teatru... Toate teatrele din România (vorbim numai de teatre, deși legea urmează să se aplice tuturor instituțiilor de spectacole) continuă să funcționeze după același sistem. Trebuie să ne punem de acord și cu noul Cod al Muncii. Pe de altă parte, în ultimii 12 ani realitatea a evoluat: alături de instituțiile

publice subvenționate au început să apară și instituții private, ale unor persoane particulare sau ale unor societăți, fundații; acest fenomen poate fi și încurajat, și sprijinit financiar. Dar dacă o să li se ceară să funcționeze în același cadru legislativ, se vor duce de râpă. Se opun legii cei câțiva reprezentanți ai unor sindicate, care, la rândul lor, nu reprezintă masa tuturor creatorilor sau a lucrătorilor din domeniul respectiv; ei apără, în mod firesc, doar interesele celor angajați la ora actuală în instituțiile publice de spectacole și concerte și nu vor să vadă că au apărut o mulțime de oameni pentru care trebuie creat un cadru firesc și legal. În București, actorii cei mai buni joacă în mai multe teatre și când se poate, și când nu, iar instituțiile nu-și mai pot face un program. Legislația încă în vigoare spune că actorul angajat într-un teatru și care vrea să joace în alt teatru trebuie să obțină aprobarea directorului său, dar directorul său, ca să nu-l piardă de tot, îi dă până la urmă acordul în orice condiții. Iar teatrele încep să-și piardă personalitatea. De aceea ar fi util sistemul contractelor pe stagii, pentru că așa s-ar regla niște lucruri și, în loc să discutăm despre galoanele obținute pe parcursul unei cariere, am discuta despre utilitatea fiecărui actor la un moment dat, despre prestația lui efectivă. S-ar introduce un sistem de evaluare prin care un actor poate fi plătit între 10 lei și 1 000 de lei; o dată la șase luni se face o evaluare. Îmi veți spune că apare subiectivitatea. Dar e firesc, oriunde apare subiectivitatea.

Magdalena Boiangiu: Nu numai. Apare și destinul. Există foarte mulți actori mari care nu joacă timp de o stagie sau două. Ce faci, îi plătești cu 10 lei? Le desfăci contractul de muncă?

Nicolae Scarlat: Dacă au contract pe o stagie, la sfârșitul stagiunii, eu, ca director, nu le reînnoiesc contractul. Problema nu se pune doar pentru actori; ca practicieni, avem mari dificultăți cu corpul tehnic. A existat o specializare care nu mai poate fi menținută: un tehnician în teatru trebuie să facă de toate, de la măturat scările la condus mașina, de la montat decorul la schimbat siguranțele. Dar el trebuie motivat salarial.

Concursuri de împrejurări

Magdalena Boiangiu: Apare din nou întrebarea cine își asumă răspunderea pentru menținerea unora și eliminarea altora, fie ei artiști sau tehnicieni.

Nicolae Scarlat: Până una-alta, conducătorul, directorul instituției. Care ajunge director printr-un concurs,

Ion Caramitru: „Și eu m-am angajat să fac o asemenea lege...”

mai mult sau mai puțin, de împrejurări. (*Râsete.*) Noi am încercat să propunem un sistem mai rezonabil, aplicat și în alte părți: teatrele să fie conduse de către un consiliu alcătuit din oameni din afara teatrului, oameni de cultură, industriași, care iubesc teatrul. Tofan e un exemplu. Aceștia propun cuiva să fie director și acela acceptă sau nu. Mi se spune de către specialiști că nu se poate, că în România principiul concursului nu poate fi încălcat. E în lege! Dar legea trebuie să fie un cadru, ea nu dă soluții; legea nu poate și nici nu trebuie să intre în amănunte. La Piatra Neamț nu a funcționat comunicarea cu nivelul de decizie.

Magdalena Boiangiu: Nu s-a produs un abuz la nivelul de decizie?

Nicolae Scarlat: Din punct de vedere legal, se poate spune că nu.

Magdalena Boiangiu: Eu am pomenit cazul de la Piatra Neamț, dar am asistat la un șir de scandaluri – „Nottara”, Naționalul din Cluj – și știm că altele mocnesc. E clar că sistemul nu funcționează! Într-un loc a fost un deficit de comunicare, dincolo a fost paranoia – se pot da o mulțime de explicații –, dar sistemul nu funcționează!

Nicolae Scarlat: Da, și de aceea am insistat să stabilim un cadru cât mai flexibil și, fără a elimina subiectivitatea – pentru că nu se poate –, să punem la dispoziția creatorului posibilitatea de a intra în contact cu cât mai multe „subiectivități”.

George Ivașcu: Dumneavoastră puneți bazele unui sistem liberal, în timp ce lipsește o elementară protecție socială. Ați spus că un actor poate fi plătit între 10 lei și 1 000 de lei. Să zicem că asta ar fi grila. La americani figurația nu poate fi plătită sub 50 de dolari, indiferent de aportul la spectacol.

Nicolae Scarlat: De ce? Cine a stabilit așa?

George Ivașcu: Sindicatul!

Nicolae Scarlat: Asta ar trebui să facă și sindicatul de aici, dar ei nu înțeleg și îmi spun că nu au nici măcar un avocat, pentru că nu au bani să-l plătească. Breasla aceasta trebuie adunată într-un fel, nu știu dacă în sindicat, uniune de creație sau ce-o fi, ca să se poată impune anumite reguli. Abia atunci o să putem discuta și despre statutul artistului și o să-l putem legifera. Sindicatul trebuie să impună niște reguli ale jocului.

George Ivașcu: Dacă sunt inclus într-un proiect, acesta trebuie să-mi asigure suma necesară supraviețuirii până la următorul proiect, astfel încât să nu fiu muritor de foame sau să ajung să cânt în piața publică. Un alt lucru care trebuie luat în calcul este mentalitatea publicului. La ora asta, teatrul se află într-un moment benefic, pentru că publicul a revenit. Pot să spun că la „Nottara”, la Național, la Comedie sălile sunt arhipline. Mă uit la Național, mă uit la „Nottara” – se poate juca și marțea, și miercuria... Publicul românesc vrea să vadă spec-

tacole de calitate, cu actori și cu regi-zori renumiți, și e obișnuit cu teatrele de repertoriu: „Nu merg astăzi, merg când am timp”. Nu cred că dacă anunțăm acum că spectacolul cutare va avea zece reprezentații, în cele zece reprezentații va fi văzut de toți cei care doresc să-l vadă.

Cine plătește cazanul?

Ion Caramitru: Prima mea observație este oarecum tautologică: legea unui domeniu trebuie să rezolve în primul rând problemele fundamentale ale aceluia domeniu. În reforma teatrului acestea sunt: modificarea modului de subvenționare a actului teatral, a modului de angajare a salariaților și a modului de stimulare a productivității. Toate aceste trei lucruri nu apar în lege. Se păstrează același sistem de salarizare – grila cunoscută de noi, cea a sistemului bugetar –, contractele rămân la fel (unele pe termen determinat, altele – nedeterminat), nu se schimbă nimic. Apar alte tipuri de instituții, cele vechi nu sunt eliminate, dintre cele existente

unele își vor modifica numele, sau structura, sau modul de a exista, în funcție de această nouă împărțire, și atunci înseamnă că această chestiune ar trebui să fie prinsă în niște anexe foarte complicate. Dacă rămân cele care sunt și noile instituții vor fi acreditate prin lege, va fi nevoie ca și ele să fie subvenționate, mai mult sau mai puțin, deci vor fi necesare mai multe fonduri de la stat.

Trebuie să-i dai bani din buget unui teatru nou sau să faci alt tip de buget pentru un teatru care se înscrie într-un alt sistem. S-ar putea ca bugetul unui viitor teatru-gazdă să fie mai mare decât bugetul de acum al unui teatru de repertoriu. Și eu m-am angajat să fac un asemenea tip de lege și pe urmă tot eu am anunțat că n-o mai fac. Pentru că toate calculele m-au dus în neant. Dacă este vorba de reformă, dacă vrem o lege a reformei și nu una de tranziție, atunci reforma trebuie să formuleze regulile pieței deschise în domeniul respectiv. Ar urma să nu mai existe contracte pe termen nedeterminat; toate trebuie să fie pe termen determinat. Dar asta presupune existența unor agenții de

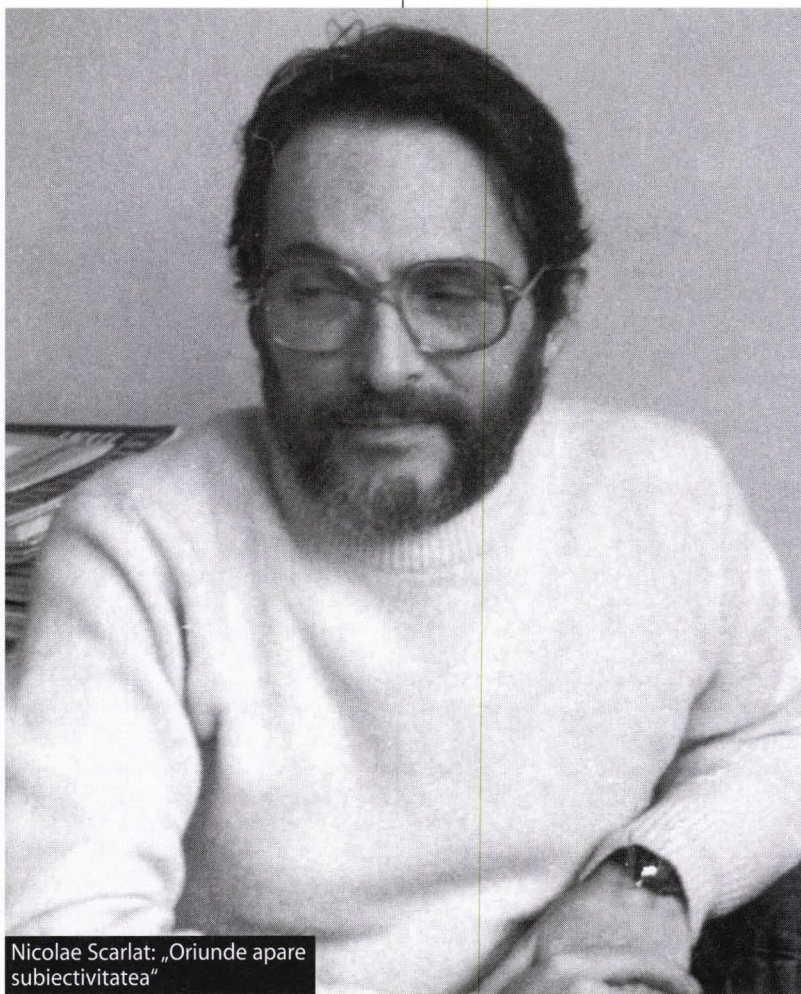
impresariat, a unei piețe de artă puternice și bogate, o piață de filme, de televiziune, dublaje la filme, permițându-i celui care lucrează în domeniu să aibă mai multe locuri de unde să poată să câștige. Câtă vreme noi nu avem nici o piață, câtă vreme prețul biletului de intrare la concert și la teatru este așa cum este, iar finanțarea de către minister, acolo unde e cazul, sau de către autoritățile locale, se ridică până la 97% și, în unele cazuri, până la 100% din cheltuieli, teatrele neputând să aducă mai mult de 3% valoare în bani prin bilet, reforma va sparge canoanele și va ucide ceea ce există. De aceea eu cred că reforma în cultură trebuie făcută după reformele economice și când schimbările sociale și juridice vor ajunge la un nivel acceptabil!

Nicolae Scarlat: Această lege asta a vrut să creeze, un cadru, nu să dea soluții.

Ion Caramitru: Mai sunt și alte legi care trebuie modificate; prin ordonanțe de urgență s-ar putea obține soluții pentru situațiile speciale. Să luăm exemplul orașului Iași. Publicul Teatrului Național din Iași este, în proporție de 99,9%, alcătuit din cetățeni ai orașului Iași. El se adresează locuitorilor orașului pe al cărui teritoriu există, dar primăria din Iași nu are nici o obligație față de Teatrul Național din Iași. Pentru că i se spune Național, el este subordonat Ministerului Culturii. Dacă Teatrul Național din Iași are nevoie de reparații la cazanul de încălzire, acestea sunt achitate din bugetul Ministerului Culturii, deși căldura care vine din noul cazan încălzește teatrul și pe spectatorii ieșeni. După părerea mea, orașul pe teritoriul căruia este teatrul ar trebui să preia cheltuielile de întreținere, cele pentru reparații generale, tot ce aparține clădirii și, dacă ea se prăbușește peste publicul din Iași, vina va fi a primăriei.

A doua sursă de finanțare ar trebui să vină de la județul pe raza căruia se află respectivul Teatru Național. Din aceste fonduri s-ar achita cheltuielile legate de mișcarea acestui teatru în județ, în turnee. Cea de a treia sursă de finanțare, de la Ministerul Culturii, să fie pentru salarii și să acopere proiectele de interes național și internațional: festivaluri etc. Dacă undeva crapă, tot mai rămân două surse, pe când așa, dacă o să crape bugetul Ministerului Culturii, crapă și cazanul de la Iași!

Nicolae Scarlat: Am fost atacați noi, cei care ne-am ocupat de acest text

Nicolae Scarlat: „Oriunde apare subiectivitatea”

de lege, reproșându-ni-se că este o lege liberală. Există și un alt proiect, ne-liberal - l-am văzut -, care prevede un sistem de vizionări, o subordonare absolută față de Ministerul Culturii.

Magdalena Boiangiu: Așteptarea propusă de Ion Caramitru poate duce la o degradare și mai puternică a situației existente: scandaluri ca acelea pomenite mai înainte și tensiuni, conflicte, un număr mic de premiere, absența perspectivei. Ceea ce discutăm acum este o lege de tranziție; în viitor, ori nu va mai fi nevoie de nici o lege, ori se va face una mai bună.

Nici o lege nu poate opri un nebun să acționeze

Aura Corbeanu: Legea ne oferă un instrument cu care putem acționa. Pentru directorul de teatru, această lege, corelată cu legea salariilor, va fi un lucru foarte bun. Am trimis în toate teatrele copii după materiale, cu specificarea: „Atenție! Este o lege care privește instituția condusă de dumneavoastră!” și am sperat că în cadrul fiecărui teatru vor fi dezbatute, discuții. Acest lucru nu s-a întâmplat.

Nicolae Scarlat: Ar fi o percepție greșită a intenției legiuitorului ideea de a decide care dintre cele 60 de teatre, câte avem la ora actuală, își va schimba profilul sau denumirea. Intenția este favorizarea inițiativei, a înființării unor forme noi. ARCUB, unde sunt director, este un centru de proiecte culturale; prin noua lege poate fi asimilat cu ceva, dar, după legislația care era și este încă în vigoare, ARCUB-ul nu putea fi nici înființat, pentru că nu se încadra în nimic.

Alice Georgescu: Bun, e o lege cu caracter prospectiv. Dar pentru teatrele deja existente ce face această lege?

Nicolae Scarlat: Nu face nimic, așa cum bine a spus consilierul nostru juridic! Administratorul teatrului respectiv, proprietarul, dacă vrei, adică ordonatorul principal de credite poate spune oricând: nu mai am bani și închid instituția! Cu legea asta sau fără legea asta! Nu despre asta este vorba! Conform legilor în vigoare, nu numai în România, ci oriunde în lume, cel care a înființat o instituție poate să o și desființeze. Ceea ce s-a întâmplat la Operă este iar un exemplu, nu? A desființat-o și a reînființat-o a doua zi!

Magdalena Boiangiu: Există teatre cu firmă, cu trupe, cu manager, cu buget, care s-au autodesființat prin lipsă de activitate.

Aura Corbeanu: „Uitați-vă cum arată teatrele pentru copii!”

Nicolae Scarlat: Legea nu spune decât că va exista un sistem de evaluare; acesta urmează a fi elaborat de autoritatea în domeniu a statului, adică Ministerul Culturii și Cultelor. Acesta trebuie să adauge la lege în ce condiții are loc concursul de manager, în ce condiții se poate trece la o concesiune și așa mai departe: legea concesiunii există! Legea prevede că pot lua o concesiune fie persoanele fizice cu autoritate în domeniu, fie fundațiile, asociațiile etc. Dacă UNITER vrea să preia un teatru, prin această lege poate să o facă. Această trecere a unei instituții de un tip la o instituție de alt tip este, fără îndoială, la latitudinea ordonatorului de credite.

George Ivașcu: Dar, din momentul când această lege va funcționa, primăria poate să decidă că în București rămâne doar un singur teatru municipal, subvenționat, cinci devin teatre de proiecte și celelalte două devin teatre-gazdă.

Nicolae Scarlat: Mă îndoiesc că acest lucru este posibil, chiar dacă un nebun ar dori. Pentru că există opinie publică... (Râsete.) Nu vă supărați, când au ieșit actorii în stradă la un

moment dat, cu niște ani în urmă, s-a simțit lucrul ăsta!

Magdalena Boiangiu: La ora aceasta pericolul nu vine de la Consiliul general, ci de la inactivitatea teatrelor.

Alice Georgescu: Iar ordonatorul de credite nu face nimic!

Nicolae Scarlat: Legea prevede măsuri de protecție socială: cei care au contracte pe durată determinată, pe o stagiune, și cărora instituția nu le poate asigura locuința, urmează să primească o indemnizație. Pentru teatrele din provincie această problemă este de o importanță capitală!

„Nu-ți convine, iau pe altul“

George Ivașcu: Eu sunt într-o situație privilegiată, sunt solicitat în această perioadă, deci întrebările nu se referă la panica mea personală, ci la problemele acelor actori care nu au cum să aibă *box-office*, pentru că sunt angajați acum în colective rău conduse, unde nu le sunt puse în valoare calitățile.

Dumitru Solomon: Cine ar trebui să se teamă de această liberalizare? Cei mai puțin solicitați. Tu ești un actor

solicitat, alții sunt mai puțin solicitați. Asta-i situația!

Magdalena Boianțiu: Puteți pune semn de egalitate între solicitat și talentat?

George Ivașcu: Se poate spune că lipsește, așa cum spunea domnul Caramitru și de impresariat, un *box-office* real!

Magdalena Boianțiu: Regizorii au un *box-office* care funcționează după niște criterii neinteligibile pentru mine: cer și primesc!

Nicolae Scarlat: Dar funcționează! Unii cer și nu obțin, alții mai lasă din preț...

Magdalena Boianțiu: Și dacă spectacolul iese prost, dau banii înapoi?

Nicolae Scarlat: Sistemul încă existent nu leagă remunerația de succes. Dar au început să se facă și contracte în care regizorul și scenograful sunt remunerați potrivit încasărilor. Un spectacol de la Teatrul „Nottara”, contractat de Vlad Rădescu, atribuie realizatorilor un procent din încasări

și lumea e mulțumită, pentru că spectacolul se vinde. Un lucru îi sperie pe cei aproximativ 60 % dintre actorii valizi, care la ora asta sunt un fel de funcționari la stat, adică sunt angajați undeva, au un salariu fix ș.a.m.d.: ei se tem că o parte din teatrele din teritoriu își vor pierde statutul. Deocamdată lucrurile merg, dar asta nu înseamnă că merg bine. Nimeni încă nu e pregătit să-și ia soarta în propriile mâini și să devină liber profesionist, deși, la ora actuală, avantajele ar fi considerabile. Mișcarea teatrală nu se rezumă la niște teatre de repertoriu subvenționate. Nici un buget nu va putea suporta, în actualele condiții – când banii, după ce că sunt puțini, mai sunt și prost administrați –, o armată de 30-40 de tehnicieni într-un teatru, care cer ore suplimentare și nu lucrează decât ceea ce e „de specialitatea lor”: dacă vede că a căzut un decor, nu pune mâna să-l ridice, pentru că... el „nu e de la decor!”. În cadrul sondajului

efectuat, servind drept pretext pentru amânarea legii, era normal ca aceia care mai aveau câțiva ani până la pensie să ceară să nu se schimbe nimic, dar să primească salarii mai mari, după cum normal era ca și cei care erau de câțiva ani în meserie să spună în cor: da, domnule, vrem să se schimbe!

Marinela Țepuș: Și au spus așa? În primul sondaj făcut de mine, acum cinci ani la „Nottara”, toți actorii tineri voiau salariul ăla mic, așa cum e, dar să fie sigur!

George Ivașcu: Da, este o teamă existențială, declanșată de liberalizarea din cinematografie. Tristețea că nu se mai face film îl încearcă pe actorul român și el își pune problema dacă nu se va întâmpla același lucru și cu teatrele: ce ne facem dacă nu se va mai putea juca? Ce să fac, dublaje?! De acord, deși nu am făcut până acum, dar unde? Ce m-a protejat pe mine până acum a fost tocmai teatrul. Pe mine, personal. Am aler-

Din Legea privind instituțiile publice de spectacole și concerte (proiect)

Art.4. - Statul protejează în mod egal activitățile din domeniul artelor spectacolului, garantându-le libertatea de expresie artistică.

Art.5. - Autoritățile administrației publice centrale și locale acordă sprijin, în condițiile legii, producătorilor de spectacole și concerte, astfel încât să fie stimulat accesul publicului la actele de cultură din acest domeniu.

Art.8. - (...) (3) Instituțiile publice de spectacole și concerte au în administrare bunuri imobile și mobile, între care cel puțin o sală de spectacole și dotările scenice aferente și dispun de mijloace financiare necesare pentru organizarea și desfășurarea activității specifice în condiții care să asigure continuitatea, regularitatea, calitatea și accesibilitatea spectacolelor și concertelor prezentate.

Art. 16. - Metodologia de aplicare a criteriilor de stabilire a salariilor de bază între limite și a normelor de evaluare a performanțelor profesionale individuale pentru funcțiile de specialitate artistică și tehnică din instituțiile de spectacole și concerte se stabilește prin norme metodologice elaborate de Ministerul Culturii și Cultelor și aprobate de Guvernul României.

Art. 17. - (1) În cazul personalului încadrat în funcții de

specialitate artistică sau tehnică contractele de muncă individuală se vor încheia:

a) pe o durată determinată de până la un an sau pentru o stagiu

b) pe durată nedeterminată

2) încadrarea personalului se face pe bază de concurs sau examen organizate în condițiile legii.

Art. 22. - (1) Conducerea, organizarea și gestionarea activității instituțiilor publice de spectacole și concerte se exercită, în baza unui contract de management, de către un director sau director general, desemnat pe bază de concurs organizat în condițiile legii.

Art. 26. - Prin contractul de management autoritatea administrației publice semnatare este obligată a-și asuma condiții minimale de finanțare din alocații de la bugetul de stat sau bugetele locale, după caz, a cheltuielilor instituțiilor în cauză, pe întreaga durată a contractului.

Art.27. - Conținutul cadru al contractului de management, criteriile de performanță cuantificabile, precum și modalitățile de evaluare a îndeplinirii acestora se stabilesc prin norme metodologice aprobate prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor.

gat mai mult, ce-i drept, dar am avut un trai decent, fără să fac lucruri care îmi displăceau, dar aduceau bani. Când s-a produs dezastrul în cinematografie, tot așa s-a spus: „Dar o să câștigați mai mult!” Iar acum se spune: „Nu-ți convine? Nu-ți convine cât te plătesc? La revedere! Iau pe altul!” și așa și e. La unele televiziuni și pentru unele reclame, oamenii se duc pe nimic! Știu de la studenții mei, căroră le spun: „Măi copii, măcar metroul să vi-l plătească!”. Mi-aș dori să existe o lege care să-i pedepsească pe acești profitori.

Dumitru Solomon: Da, dar atunci ar trebui să existe și legi care să-l oblige pe angajator să-i plătească pe studenții ăștia!

George Ivașcu: În televiziune și în cinematografie condiția actorului s-a degradat înfiorător... și mi-e teamă ca lucrurile să nu se agraveze. Din fericire, teatrul a redevenit o soluție – nu numai pentru noi, dar și pentru public. Multă lume îmi spune: „M-am săturat de tâmpeniile de la televizor!”. Oamenii au fugit din timpul meciului cu Slovenia și au venit să vadă **Oscar**; a fost o sală arhiplină.

Dumitru Solomon: Și la Brașov era sala arhiplină când la televizor era un meci destul de important.

George Ivașcu: Exact. Și mi-e frică să nu pierdem această creastă de val. Mi-e frică, pentru că sunt tânăr, și, culmea!, mai am atâția ani în față și sper să mă ajute Dumnezeu să pot face meseria asta cât mai multă vreme. Am colegi pe care îi admiram de când eram puști și văd că sunt și acum în vână, dar nu lucrează!

Nicolae Scarlat: Legea vrea să stabilească un cadru fizic pentru această meserie: felul cum trebuie să funcționeze instituția, începând de la lucrurile concrete, de la întreținerea clădirii și a instalațiilor, până la folosirea stimulativă a creatorilor.

Salariul și responsabilitatea

Aura Corbeanu: Uitați-vă cum arată teatrele pentru copii! Când te duci cu copilul tău de mână la Teatrul „Creangă” sau la Teatrul „Țândărică”... totul e murdar, miroase a mucegai... Eu, ca mamă, sunt disperată și nu înțeleg nimic din ce se întâmplă. Finanțatorul trebuie să-și asume acest lucru. Să întrețină și spațiul! Aceste lucruri contează și nu e vorba doar de confortul actorului la repetiții, ci și de atmosfera generală din teatru. Conform acestui proiect de lege, directorul va avea libertate de decizie în materie de salarii, dar și de priorități. Acum, când vine subvenția – la rectificarea de buget, de pildă –, teatrul X primește bani și-și

George Ivașcu: „Mi-e frică, pentru că sunt tânăr”

cumpără calorifere, chiar dacă nu-i trebuie! Or, dacă banii veneau mai din timp, putea să-și pună aer condiționat în sala de repetiții.

Nicolae Scarlat: Repet, cheia de boltă a acestui proiect de lege este principiul de salarizare.

Magdalena Boiangiu: Eu cred altceva: cheia de boltă a unui proiect de lege ar trebui să fie responsabilizarea conducătorului.

Alice Georgescu: Uite, citesc aici: „Conținutul-cadru al contractului de management, criteriile de performanță cuantificabile, precum și modalitățile de evaluare a îndeplinirii acestora se stabilesc prin norme metodologice aprobate prin hotărâre de guvern, la propunerea Ministerului Culturii și Cultelor”. Prin urmare, traducând asta în limbaj comun, Ministerul Culturii ce face?

Nicolae Scarlat: Elaborează un set de norme imposibil de prins în lege.

Alice Georgescu: Și nu vor intra în contradicție cu legea? Sau nu se vor bate cap în cap normele pe care le elaborează Ministerul Culturii cu principiile ordonatorului de credite?

Nicolae Scarlat: În general, cu excepția Ministerului Culturii, pentru

fiecare județ există alte legi. Ordonatorul nu este neapărat un specialist în materie și pot apărea disfuncții.

Aura Corbeanu: O politică valabilă pentru cultură ar trebui să aibă o strategie reflectată și prin norme.

Alice Georgescu: Dar asta e iarăși pentru viitor!

Magdalena Boiangiu: Legea e necesară, chiar și așa imperfectă cum e. Dar cred că ea ar trebui să aibă mai multe garanții pentru a nu distruge ceea ce există. Trăim într-o țară săracă și s-ar putea ca în următorii 5-10 ani această țară să nu mai poată să-și întrețină teatrele de repertoriu. Trebuie făcut cumva ca din cele existente – 40 sau 60 – să poată fi salvate 10, 20 sau 25. Cele care merită! Și în această competiție vor învinge acele trupe cu manageri care știu să le pună în valoare.

Nicolae Scarlat: Unul dintre cei mai buni manageri iese la pensie acum, a fost directorul Teatrului Național din Craiova: Emil Boroghină. Sigur că sunt foarte puțini manageri. Cum s-a dovedit, nu e suficient să fii un foarte bun actor sau un foarte bun regizor pentru a putea conduce o trupă.